

2019-11-14
I2019/02972/TP

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att upprätta en långsiktig underhållsplan avseende genomförande av järnvägsunderhåll

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att, i enlighet med vad som anges under rubriken Uppdraget, upprätta en långsiktig underhållsplan avseende genomförande av järnvägsunderhåll för att säkerställa ett samhällsekonomiskt effektivt underhåll och en ökad punktlighet.

Vid uppdragets genomförande ska Trafikverket samverka med tågoperatörer, transportköpare, järnvägsentreprenörer och andra relevanta aktörer.

Uppdraget ska redovisas senaste den 23 april 2020 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet).

Uppdraget

En långsiktig underhållsplan ska upprättas för Trafikverkets planerade banarbeten avseende förebyggande underhåll inklusive reinvesteringar av den statliga järnvägen. Planen ska omfatta vilka banarbeten som planeras, när de i tid kommer att genomföras, hur de operativt planeras att genomföras samt hur arbetena bedöms påverka förutsättningarna för att trafikera järnvägen under den tid åtgärderna genomförs. Planen ska vara samhällsekonomiskt effektiv, med hänsyn till både långsiktiga och kortsiktiga effekter.

Planen ska omfatta och redogöra för hur underhåll i form av t.ex. snöröjning och felavhjälpling i anläggningen hanteras i upphandlade kontrakt, t.ex. krav på inställelsetider och bemanning för att snabbt avhjälpa kontaktledningshaveri eller liknande. Planen ska även innehålla en redogörelse för hur

inrapportering av indikationer på fel i anläggningen, från t.ex. järnvägsföretag och järnvägsentreprenörer, hanteras och åtgärdas. Planen bör omfatta minst fyra år och utformas på ett sådant sätt att den löpande kan uppdateras.

Planen ska därutöver innehålla ett åtgärdsprogram med en redogörelse av åtgärder av eventuella identifierade brister i syfte att säkerställa god framförhållning, god punktlighet och hög robusthet vid planering och genomförande av banarbeten och underhållsåtgärder. Planen bör omfatta en beskrivning av process och samverkan mellan Trafikverket, tågoperatörer och järnvägsentreprenörer när åtgärder behöver vidtas för att hantera oförutsedda händelser etc.

En viktig del av uppdraget är att samverka med berörda järnvägsaktörer. Trafikverket ska därför vid uppdragets genomförande samverka med tågoperatörer, transportköpare, järnvägsentreprenörer och andra relevanta aktörer.

Uppdraget bygger på en sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har höga ambitioner när det gäller den svenska järnvägen och vill skapa förutsättningar för att öka resandet. Regeringen har fattat beslut om en nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029. Den innebär en satsning på totalt 700 miljarder kronor på Sveriges infrastruktur. Det kommer skapa förutsättningar för omfattande nyinvesteringar men också en ökning av järnvägsunderhållet. För att förbättra möjligheterna att planera underhållet samhällsekonomiskt effektivt, uppdrog regeringen 2017 åt Trafikverket att ta fram en handlingsplan för utveckling av samhällsekonomiska metoder för planering av drift och underhåll (N2017/05877/TS).

Regeringen har även beslutat om en nationell godstransportstrategi, Effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter – en nationell godstransportstrategi (N2018/03939/TS). Där beskrivs vikten av att Trafikverket preciserar sina insatser på området i en långsiktig underhållsplan och att denna plan är så samhällsekonomiskt effektiv som möjligt.

Underhållsverksamheten ska planeras och bedrivas på ett sådant sätt att den aktivt bidrar till att miljökvalitetsmålen nås.

Till följd av de höjda anslagen till järnvägsunderhåll i den nationella planen kommer antalet reinvesteringar i den statliga järnvägsanläggningen att öka. Det medför att järnvägsanläggningen i en högre grad kommer behöva tas i anspråk för banarbeten, vilket kommer få till följd att kapaciteten begränsas i samband med arbetenas genomförande. Det påverkar möjligheterna att bedriva person- och godstrafik.

Resandet har ökat kraftigt över tid. Resandetågens utförda tågkilometer har mer än fördubblats sedan 1990. Ökade satsningar på underhåll och investeringar i den statliga järnvägsanläggningen är viktiga åtgärder för att stärka järnvägens funktion och robusthet och därmed även skapa förutsättningar för en ökad leveransförmåga och punktlighet.

Regeringen anser att det är viktigt att arbeten i järnvägsanläggningen planeras och genomförs med en lång framförhållning och i samverkan med tågoperatörer och järnvägsentreprenörer så att störningar för tågtrafiken minimeras. Det är nödvändigt att tågresenärer, godstransportköpare och tågoperatörer med en god framförhållning kan planera sin verksamhet. Resenärer ska kunna lita på att tågen går och att det vid behov finns en väl fungerande ersättningstrafik. Godstransportköpare ska kunna känna sig trygga med att godset kommer fram till kunden i tid och att informationen inför banarbeten ger godtagbara förutsättningar för planering av transportalternativ.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Mats Bellinder

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljödepartementet/ME

Infrastrukturdepartementet/TM och US